

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse
post@hkdir.no

Vår ref.:
BJ

Deres ref.:
[Navn]

Dato:
1. september 2022

Innspill til handlingsplan og samstyringsmodell for digital omstilling i høyere utdanning og forskning

Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med 96 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna ønsker med dette å gi innspill til utvalgte deler av handlingsplanen. Tekna viser i den sammenheng til [sitt innspill](#) til digitaliseringsstrategien - *Strategi for digital omstilling i universitets- og høyskolesektoren*

Tekna har gjennom pandemiperioden gjort en rekke erfaringer knyttet til digital undervisning, tilgang på digitale ressurser og infrastruktur og hvordan kapasiteten er for å iverksette en kraftfull innsats for å få til en digital omstilling.

Det legges opp til at det skal gjøres mye grunnlagsarbeid ved den enkelte institusjon. Dette mener vi er lite hensiktsmessig og kan bidra til mye overlappende arbeid. Tekna mener det sentralt fra må gjøres et betydelig arbeid med å utvikle rammevilkår, premisser og juridiske avklaringer før man ber institusjonene følge opp handlingsplanen.

Kompetanse

Tekna kan ikke se at forslaget til handlingsplan tar inn over seg den kompetansebyggingen som må gjøres knyttet til utvikling og bruk av digitale verktøy, både teknisk og pedagogisk. Det er ingen foreslåtte felles tiltak i punkt 3.3, og under 3.2 er det heller ikke forslag om kompetanseheving generelt. Tekna forventer at det følger ressurser og bygges kapasitet til å få tilstrekkelig kompetanse til å følge opp handlingsplanen.

Utarbeidelse av kursmateriell

Tekna savner en vurdering av potensielle store gevinster ved å utarbeide felles opplæringspakker som kan tilpasses den enkelte virksomhet og det enkelte studietilbud. Tema som kan tas med er for eksempel sikkerhet og personvern,

bruk av digitale verktøy i klasseromsundervisning, oversikt over forskning på digital læring osv.

Digitale læringsressurser (DLR)

Utvikling og bruk av digitale læringsressurser er bra. Tekna er likevel overrasket over at man ikke i handlingsplanen adresserer behovet for et rammeverk for eierskap (opphavsrettigheter), insentiver for deling og regler for tilbaketrekking og samtykke mm.

Det er noen utfordringer som må avklares knyttet til immaterielle rettigheter (IPR) og personvern ved utvikling og bruk av digitale læringsressurser. Tekna vil løfte frem følgende problemstillinger:

- I hvor stor grad kan institusjonen pålegge den enkelte å produsere digitalt innhold?
- I hvilken grad kan man nekte å dele digitalt materiale som er utviklet? Når kan man definere egen produksjon som egen eiendom og når er det institusjonens? Tekna erfarer at det er svært varierende praksis – selv innad i samme institusjon
- Hvor går grensen mellom den enkeltes faglige frihet i valg av undervisningsmetode og institusjonens rettigheter til publisert materiale?
- Hvem kan beslutte at delt materiale skal trekkes tilbake? Hva skjer dersom dette inngår i et undervisningsopplegg der eksamen ennå ikke er avholdt? Er det mulig å inngå avtaler om tidsbegrenset bruk uten mulighet for tilbaketrekking? Kan man fastsette vilkår for tilbaketrekking?
- Hvem har ansvaret for oppdatering av digitale læringsressurser? Hvordan skal man kompensere for slikt arbeid?
- Har universitetet mulighet til å innhente samtykke fra studenter med tanke på personvern, eller er maktskjevheten mellom universitet og student av en sånn karakter at samtykke ikke er gyldig? Merk at samtykke i forbindelse med opphavsrett er noe helt annet enn samtykke i forbindelse med personvern. Det er en hang til å overforbruk av samtykke som behandlingsgrunnlag, men det er ikke nødvendigvis en farbar vei.
- Hvor stort handlingsrom har den enkelte institusjon til å lage strengere regler om opphavsrett enn nasjonale retningslinjer?
- Hvis et digitalt læringsmateriale er utviklet i et team, enten innenfor eller på tvers av institusjonsgrenser, hvordan forvaltes opphavsretten? Og hvem kan beslutte deling og / eller tilbaketrekking av materialet?
- Vil det pålegges institusjonene et ansvar for at de enkelte ansatte får nødvendig kompetanse om opphavsrett og personvern knyttet til deling av digitale læringsobjekter?

- Hvis institusjonen har investert i utstyr og teknisk/administrativ støtte til å utvikle digitale læringsobjekter utover det vanlige, vil de da kunne kreve strengere vilkår for tilbaketrekking av materialet?

Tekna mener det må på plass tydeligere retningslinjer og juridiske avklaringer knyttet til opphavsrettigheter og ansvar for innhold og kvalitet i delte digitale undervisnings-opplegg før man igangsetter arbeide med handlingsplanen.

Tekna vil minne om at det arbeides for å få ned den administrative arbeidsmengden hos ansatte i UH-sektoren gjennom tillitsreformen. Det fordrer effektiv ressursbruk, tydelige styringssignaler samt analyse av hva det koster å implementere store strategier. Handlingsplanen fremstår som et styringsverktøy som vil gi betydelig merbelastning på institusjonenes administrative arbeid. Som kjent er det kuttet betydelig i ressursene på dette området.

Tekna ber om at det gjøres en vurdering av ressurser som må avsettes for å følge opp strategien.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening



Line Henriette Holten

Generalsekretær